

Framtiden är vår

Regi: Gilles de Maistre

Genre: Dokumentär

Längd: 1 tim 24 min

Talat språk: Franska, spanska, hindi

Textat språk: Svenska

Åldersgräns: 11 år

Rekommenderad: för åk 5-7

Vet vuxna verkligen alltid bäst? Hur skulle det se ut om barnen visade vägen istället? I den här dokumentären får vi träffa åtta barn över hela jorden som helhjärtat försöker stå upp mot våld och orättvisor. Barnarbete, barnnäktenskap, miljöförstöring och fattigdom - inget är för stort eller omöjligt. José i Peru, Arthur i Frankrike, Aissatou i Guinea, Heena i Indien, Peter, Kevin och Jocelyn i Bolivia - med mod, empati och envishet står de upp mot vuxenvärlden och förändrar mot alla odds! Filmen utforskar mänskliga rättigheter och hållbarhetsfrågor genom barnens perspektiv.

Den här handledningen

innehåller övningar att göra innan, under och efter ni tittar på filmen. Övningarna bearbetar filmens innehåll, form och berättande samt knyter an till Barnkonventionen som nu är lag i Sverige. Filmen är ett utmärkt verktyg att väcka empati och uppmuntra individuell utveckling hos varje elev, samtidigt som du bearbetar kursmål i individuella ämnen.

Det rekommenderas att ni i klassen tar tid till de förberedande övningarna. Detta gör att eleverna lättare följer med i handlingen och kan ta till sig filmens budskap mer effektivt.

Mål ur LGR11

Att arbeta med film i klassrummet kan skapa lärlust hos eleven, men det är också ett sätt att bearbeta kursmål, öva att uttrycka sina tankar och att lyssna på andra. Filmens teman berör barnkonventionen, mänskliga rättigheter och hållbar utveckling. Nedan ser du utvalda exempel på mål och kursmål som övningarna i denna filmhandledning berör.

Övergripande mål och riktlinjer

2.1 Normer och värden - skolans mål är att varje elev:

Kan göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personliga erfarenheter.

Respekterar andra människors egenvärde.

Tar avstånd från att människor utsätts för diskriminering, förtryck och kränkande behandling, samt medverkar till att hjälpa andra människor.

Kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen.

Centralt innehåll - språk och kommunikation

Samtala, lyssna, ställa frågor och framföra egna tankar, åsikter och argument om olika områden som är bekanta för eleverna, till exempel etiska frågor och vardagliga händelser.

Samtala om innehåll och budskap i olika typer av texter. Berättande texter, sakprosatexter och texter som kombinerar ord, bild och ljud.

Centralt innehåll - Skapande och estetiska uttrycksformer

Skapande genom lek, bild, musik, dans, drama och andra estetiska uttrycksformer.

Centralt innehåll - Natur, teknik och samhälle

Demokratiska värderingar och principer, i sammanhang som är bekanta för eleverna. Hur gemensamma beslut kan fattas och hur konflikter kan hanteras på ett konstruktivt sätt.

Barnets rättigheter i enlighet med konventionen om barnets rättigheter.

Livsfrågor med betydelse för eleven, till exempel kamratskap, rättvisa och könsroller.

Naturen och människors levnadsvillkor på hemorten och andra platser under olika tider, utifrån elevernas erfarenheter och intressen.

Svenska åk 4-6

Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier samt för att urskilja texters budskap, både de uttalade och sådant som står mellan raderna.

Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar, såväl med som utan digitala verktyg.

Svenska åk 7-9

Lässtrategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syften, avsändare och sammanhang.

Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar, såväl med som utan digitala verktyg.

Geografi åk 4-6

Hur val och prioriteringar i vardagen kan påverka miljön och bidra till en hållbar utveckling.

Ojämliga levnadsvillkor i världen, till exempel olika tillgång till utbildning, hälsovård och naturresurser samt några bakomliggande orsaker till detta. Enskilda människors och organisationers arbete för att förbättra människors levnadsvillkor.

Geografi åk 7-8

Klimatförändringar, olika förklaringar till dessa och vilka konsekvenser förändringarna kan få för människan, samhället och miljön i olika delar av världen.

Förekomst av och orsaker till fattigdom och ohälsa i olika delar av världen.

Samband mellan fattigdom, ohälsa och faktorer som befolkningstäthet, klimat och naturresurser.

Barnkonventionen

FNs barnkonvention antogs 20 november 1989. Den säger att alla barn oavsett bakgrund ska behandlas med respekt och ska få komma till tals. Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen svensk lag.

Barnkonventionen gäller alla barn i hela världen, oavsett var du bor, vad du har för kultur, etnicitet eller funktionsnedsättning. Barnkonventionen har 54 punkter och fyra av dem ingår i grundprinciperna:

Artikel 2: Alla barn har samma rättigheter och lika värde.

Artikel 3: Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn.

Artikel 6: Alla barn har rätt till liv och utveckling.

Artikel 12: Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad.

De ser till att barnkonventionen följs

I barnkonventionens artikel 45 finns det inskrivet att organisationen Unicef ska arbeta för att bestämmelserna i konventionen följs överallt. De har nära samarbete med världens regeringar och försöker arbeta med orsakerna till att barns rättigheter kränks.

Arbetsmaterial om barnkonventionen och globala målen som pdf-er hittar du här:

<https://unicef.se/skolor/bestall-skolmaterial>

De Globala Målen - Agenda 2030

Agenda 2030 med 17 globala mål för hållbar utveckling syftar till att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. Globala målen är integrerade och odelbara och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga. På föregående sida ser du de globala målen.

 unicef | för alla barn

1 INGEN
FATTIGDOM

2 INGEN
HUNGER

3 GOD HÄLSA OCH
VÄLBEFINNANDE

4 GOD UTBILDNING
FÖR ALLA

5 JÄMSTÄLLDHET

6 RENT VATTEN OCH
SANITET FÖR ALLA

7 HÅLLBAR ENERGI
FÖR ALLA

8 ANSTÄNDIGA
ARBETSVILLKOR
OCH EKONOMISK
TILLVÄXT

9 HÅLLBAR INDUSTRI,
INNOVATIONER OCH
INFRASTRUKTUR

10 MINSKAD
OJÄMLIKHET

11 HÅLLBARA STÄDER
OCH SAMHÄLLEN

12 HÅLLBAR
KONSUMTION OCH
PRODUKTION

13 BEKÄMPA KLIMAT-
FÖRÄNDRINGARNA

14 HAV OCH MARINA
RESURSER

15 EKOSYSTEM OCH
BIOLOGISK
MÅNGFOLD

16 FREDLIGA OCH
INKLUDERANDE
SAMHÄLLEN

17 GENOMFÖRANDE
OCH GLOBALT
PARTNERSKAP

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Innan filmen

Elevuppgift 1: Teman

En films inledning visar oss alltid vad filmen handlar om under ytan.
Detta är filmens allra första bild, titta på den noga:

- Vad ser du på bilden?
- Vad tror du filmen handlar om utifrån det du ser?

Elevuppgift 2: Teman

Titta på filmens trailer: <https://vimeo.com/456148243>

- Vilka är "vi" i framtiden är vår? Vilka vi är det som äger framtiden?
- Utifrån trailern vad tror du filmen handlar om?

Elevuppgift 3: Genre - dokumentär

Diskutera innan visningen:

- Vad är en dokumentärfilm?
- Vad skiljer en dokumentär från en fiktionsfilm?
- Är allt i en dokumentär sant?
- Är det viktigt vem som står bakom dokumentären?

Till dig som pedagog: *Framtiden är vår* är en dokumentär - det vill säga att filmen vill visa oss verkligheten och övertyga oss om att det här är på riktigt och inte påhittat. Men film kan rent krasst aldrig vara verkligheten: det är stillbilder som spelas upp tillräckligt snabbt efter varandra för att lura ögat - film är per definition en illusion av verkligheten.

Det vi ser kan vara sanningen/ett sätt att se sanningen på, men det är alltid någon som valt bilderna som visas och bestämt hur de ska sättas ihop. Regissören som gjort filmen har ofta flera hundra timmars inspelad film, men som till exempel här i *Framtiden i vår* valt ut 86 min av dessa som vi får se. Så det är alltid viktigt att fundera på vem som står bakom filmen och vad det är som inte visas.

Det förekommer också att filmskapare iscensätter scener för att gynna filmens syfte, eller ibland till och med fabricerar situationer som aldrig har hänt. Gränsen mellan fiktion och dokumentär suddas därför ibland ut, men ett vanligt sätt att avskilja dem på är att säga att fiktionsfilm visar påhittade karaktärer, påhittade platser och händelser. I dokumentärfilm finns inga skådespelare, utan subjekten är sig själva.

Elevuppgift 4: Träffa Ungdomarna

José, Peru

José har startat en bank för barn. Pengarna tjänar de genom att samla in återvinningsbart avfall som de sedan säljer till företag. Pengarna sätts in på barnets eget konto, så de har pengar till studier och skolmaterial. José fick Unicef International Prize 2014 och Barnens klimatpris 2018 som delades ut i Stockholm.

I filmen *Framtiden är vår* kommer ni få träffa åtta barn mellan 10-14 år. De kämpar alla med orättvisor på olika sätt, men har bestämt sig för att förändra nuet och framtiden.

Aïssatou , Guinea

Aïssatou har startat en ungdomsklubb för flickor i Guinea, som kämpar mot barnnäktenskap. Även om det är olagligt i landet gifts 64% av flickor bort innan de fyllt 18 år. Hon pratar med elever och uppmuntrar dem att vägra bli bortgifta och istället fortsätta med sin utbildning.

Arthur, Frankrike

Arthur ser varje dag elände och orättvisor på gatorna där han bor. För att hjälpa målar han tavlor och säljer på utställningar. Pengarna använder han för att hjälpa hemlösa med mat, varma kläder, en kaffe och fina ord som tröstar.

Heena, Indien

I New Delhi skriver Heena i tidningen Balaknama som betyder Barnens röst. Hon rapporterar kritiskt om gatubarnens arbete och uppmuntrar dem att gå i skolan.

Peter, Jocelyn & Kevin, Bolivia

Peter arbetar med sin pappa i en gruva, Jocelyn säljer godis på människor på gatan och Kevin hjälper sina föräldrar i klädverkstaden. I Bolivia finns det upp mot en miljon barn som arbetar istället för att gå i skolan. Peter, Jocelyn och Kevin är medvetna om att de inte kommer kunna förhindra barnarbete, men de kräver att bli lyssnade på, bli väl behandlade, få lön för sitt arbete och ha möjlighet att kombinera arbetet med skolan.

Khloe, USA

Khloe bor i Los Angeles och har skapat en förening som gör påsar med hygienprodukter och andra nödvändigheter till hemlösa. Hon hjälper de hemlösa att få tillbaka sin värdighet.

Bilder från: <https://mrmondialisation.org/demain-est-a-nous-quand-les-enfants-montrent-la-voie-de-la-transition/>

Text från: Demainest à nous, un film de Gilles de Maistre Dossier pédagogique

Leta upp Sverige på kartan och färglägg i valfri färg.
Leta sen upp barnens länder på kartan och färglägg dem i olika färger.
Skriv namnet på vem som bor i landet och vad det heter på linjen bredvid.

Extra: Ta även reda på vad världsdelarna heter som barnen bor i.

Efter filmen

Elevuppgift 4: Barnkonventionen och Agenda 2030

Handlingar:

- A: Dela ut hygienprodukter till hemlösa för att återge dem värdighet.
- B: Skriva kritiska artiklar om barnarbete och uppmuntra barnen att gå i skolan.
- C: Måla tavlor, sälj dem och använd de insamlade pengarna för att hjälpa hemlösa.
- D: Öka allmänhetens medvetenhet. Att ta hjälp av polisen för att få igenom lagen.
- E: Starta en fackförening för barnarbetare för att skydda dem och värna deras rättigheter.
- F: Starta en bank och låt barnen tjäna pengar till sitt konto genom att återvinna skräp.

Artikel:

- 1. Försvara rätten till utbildning och bekämpa barnarbete
- 2. Skydda miljön
- 3. Bekämpa extrem fattigdom
- 4. Bekämpa barnäktenskap

Skriv in i rutorna nedan vilken handling personen utför och vad målet eller målen för deras agerande är. (Skriv t ex A & 4).

	José, Peru	Aïssatou, Guinea	Heena, Indien	Arthur, Frankrike	Kevin, Peter, Jocelyn, Bolivia
Handling					
Mål					

Elevuppgift 5: Diskutera filmen

- 1) Vad var din första reaktion på filmen? Vad är det som gör att du tycker/känner så?
- 2) Vilken/vilka scener tyckte du var särskilt minnesvärda eller starka? Diskutera hur och varför de påverkade dig!
- 3) Vad handlar filmen om tycker du?
- 4) Varför tror du filmskaparen gjorde denna film? Vad är syftet?
- 5) Tror du ungdomarna i filmen känner varandra? Varför/varför inte?
- 6) Vems är berättarrösten?
- 7) I artikel 12 står följande: "Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad." På vilka sätt följs inte detta av vuxenvärlden i filmen?
- 8) Vems uppgift är det att se till att Barnkonventionen följs och att barn kan få vara barn?
- 9) Att barnen själva måste ta saken i egna händer är ett tydligt exempel på att den inte följs. Ska barn starta fackförbund och företag så att de själva inte hinner gå i skolan? I artikel 31 står det: "Barn har rätt till lek, vila och fritid". Hur är det för barnen i filmen? Hur mår José till exempel?
- 10) José berättar att när han började sitt företag var det många vuxna som inte tog honom på allvar.
 - Hur kände han sig då tror du?
 - Vet vuxna alltid bäst? Finns det situationer då de inte gör det?
 - Har du varit med om att någon vuxen inte lyssnat på dig eller tagit dig på allvar?
 - Hur kändes det för dig då?
- 11) Barnen i Bolivia tjänar 50 Boliviano i månaden. Ta reda på hur mycket det är i svenska kronor.
 - Vad/Hur mycket kan du köpa i Sverige för den summan?

Elevuppgift 6: Grupparbete

- 1) Diskutera: Vilka orättvisor ser ni i samhället där du bor? Vad skulle ni kunna göra för att förändra det?
- 2) Gör en film om era tankar och visa för era kompisar!

"Vi kan omvandla
allas lidande till
glädje"

Arthur, Frankrike

» Ta reda på mer om:

- Unicef International Prize
- Barnens klimatpris

Elevuppgift 7: Filmens form - perspektiv

När vi tittar på tv och film för underhållning tänker vi sällan på hur kameran står eller rör sig, men det är en av de viktigaste verktygen en regissör har för att ge oss en ton och känsla i vad vi ser.

1) Titta på Filmrikets förklaring av bildutsnitt och kameravinklar.

<https://www.youtube.com/watch?v=JmHjNkAk9p4&feature=youtu.be>

2) Titta på ett klipp i taget ur *Framtiden är vår*:

Klipp 1: <https://vimeo.com/483158596>

Klipp 2: <https://vimeo.com/483158391>

Klipp 3: <https://vimeo.com/483158164>

3) För varje klipp: diskutera med eleverna:

- * Är kameran nära eller långt borta från personerna eller det vi ser?
- * Är kameran låg och nära marken eller högt ovanför det som händer?
- * Rör sig kameran snabbt eller långsamt eller står den still?
- * Finns det musik? Hur används den?
- * Vad får du känsla av klippet? Hur får det dig att må?

Till dig som pedagog:

Framtiden är vår använder mycket närbilder och extrema närbilder på våra huvudkaraktärer, men också på barn i allmänhet. Det är sällan det är närbilder på vuxna. Detta förmedlar barnens känslor till oss samt förstärker filmens budskap om barnen som ägare till framtiden, att vuxna ska lyssna på barn, för de har saker att säga och vi har vår värld till låns av dem. Miljöbilder är flyktigt visade men förstärker barnens värld och vad de har att jobba med. Kameran är mycket i rörelse.

Elevuppgift 8: Genre och berättande

Genren dokumentär

En dokumentär vill alltså få oss att "köpa" att det vi ser är sant. För att göra det använder den retoriska knep i sitt berättande. Nedan ser du olika typer av "verktyg" dokumentärer använder för att övertyga oss om att det som visas är sant.

Titta på något/några av klippen på föregående sida och kryssa för vilka dokumentära verktyg filmen du kan se som filmen använder för att övertyga oss.

- ☐ Filmen berättas med hjälp av berättarröst.
- ☐ Filmen har inga skådespelare - de medverkande är med som sig själva.
- ☐ Vi ser inte filmskaparna - det är en "ostörd" verklighet. "Flugan på väggen".
- ☐ Vi kan se och/eller höra filmskaparen. Till exempel när hen intervjuar.
- ☐ Filmskaparen pratar direkt till oss.
- ☐ Filmen samlar olika bilder från arkivmaterial, t ex nyhetsbilder, privata fotoalbum.
- ☐ Intervjuer/"pratande huvuden": filmen får information om något via frågor och svar till en annan person. Oftast ser vi personen i halvbild/närbild.

»Vem är avsändaren i Framtiden är vår?

>> Även en övervakningskamera är subjektiv, eftersom någon valt var den ska sitta, i vilken vinkel etc. Även om det som visas i filmen är sant, så finns det alltid saker som tagits bort och som vi inte får se. Annars skulle filmen ta flera månader att titta igenom.

Gränsen mellan fiktion och dokumentärt blir ibland suddig– tänk fiktionsfilmer som bygger på verkliga personer och platser, eller filmer som kallas för mockumentärer och härmar det dokumentära berättandet för att lura publiken att det som händer faktiskt har hänt men som har påhittade karaktärer och platser.

Till dig som pedagog angående filmens dokumentära knep

Filmen berättas med hjälp av en berättarröst som berättar i jag-form. Det ska föreställa filmens huvudkaraktär José, men det är uppenbarligen inte det då han inte verkar kunna franska och det låter inte heller som hans röst. Så det ser ut som om huvudkaraktären som pratar direkt till oss: att det är José som är avsändaren och det blir ett knep att höja verklighetsupplevelsen för oss och det känns som om vi är med José. Men det är alltid regissören som är avsändaren!

Filmen har såvitt vi vet inga skådespelare utan de representerar sig själva. Vi ser inte filmskaparna - det är en ostörd verklighet: "Flugan på väggen". Filmen använder också "talking heads" t ex när barnen och några av deras föräldrar berättar.

- ☒ Filmen berättas med hjälp av berättarröst.
- ☒ Filmen har inga skådespelare - de medverkande är med som sig själva.
- ☒ Vi ser inte filmskaparna - det är en "ostörd" verklighet. "Flugan på väggen".
- ☐ Vi kan se och/eller höra filmskaparen. Till exempel när hen intervjuar.
- ☐ Filmskaparen pratar direkt till oss.
- ☐ Filmen samlar olika bilder från arkivmaterial, t ex nyhetsbilder, privata fotoalbum.
- ☒ Intervjuer/"pratande huvuden": filmen får information om något via frågor och svar till en annan person. Oftast ser vi personen i halvbild/närbild.

Elevuppgift 9: Spela "I stormens öga" online

Spelet är uppbyggt kring barnkonventionens fyra huvudprinciper och visar vad som händer när eleverna själva får bygga sitt samhälle genom samarbete, diskussioner och beslutsfattande. Handlingen går ut på att en stor grupp barn i olika åldrar blir strandsatta på en öde ö, där de ska försöka överleva tills de upptäcks och kan återvända hem. På ön som tidigare varit bebodd, finns bostäder, rent vatten och möjligheter att skaffa mat. Olika scenarier spelas upp och eleverna ställs inför olika dilemman, där det gäller att fatta viktiga beslut.

Spelet och instruktioner för förberedelser hittar du här: <https://unicef.se/skolor/bestall-skolmaterial>

Källor:

Demain est á nous: Dossier Pédagogique. Hämtad 20-09-27. <http://materiel.apollo-films.com/>

Barnkonventionen. <https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten#kort-version>

Här kan du beställa arbetsmaterial kring barnkonventionen:
<https://unicef.se/skolor/bestall-skolmaterial>

Agenda 2030: <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/>

Filmrikets filmskola - <https://filmriket.com/>. Filmen om bildutsnitt och kameravinklar: <https://www.youtube.com/watch?v=JmHjNkAk9p4&feature=youtu.be>

Bilder:
<https://www.zerodeconduite.net/ressources/5244>